

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ

Реєстраційний № 7

Дата 28.10.24

КУРСОВА РОБОТА

з багатосторонньої дипломатії на тему:

Багатостороння дипломатія Великої Британії

Студентки 4 курсу, 1 групи

Денної форми навчання

Кадар Анастасії Іванівни

Керівник: доцент

Казакова Людмила Олександрівна

Національна шкала: відмінно

Кількість балів: 100 Оцінка ECST A

Члени комісії: Танюк А.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Казакова Л.О.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Савка В.І.

(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1 ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК ДИПЛОМАТІЇ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	4
1.1 Етапи формування дипломатії у Великій Британії.....	4
1.2 Національна модель традиційної та публічної дипломатії Великої Британії.....	7
РОЗДІЛ 2 ДИПЛОМАТИЧНА СЛУЖБА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ. БРИТАНСЬКА РАДА	11
2.1 Сучасна дипломатія країн Британської співдружності.....	11
2.2 Британська Рада та ВВС – унікальні інструменти «м’якої» дипломатії Сполученого Королівства у ХХІ ст.	15
2.3 Роль дипломатії Великої Британії у міжнародних організаціях	18
РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДИПЛОМАТІЇ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ПІСЛЯ BREXIT ТА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ ГЕОПОЛІТИКИ	22
3.1 Вплив Brexit на глобальну дипломатію Великої Британії. Перспективи концепції «Global Britain»	22
3.2 Основні проблеми функціонування британської дипломатичної служби в умовах геополітичної нестабільності.	25
3.3 Вплив британської дипломатії на світову підтримку України в умовах війни.....	27
ВИСНОВКИ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33

ВСТУП

У XXI столітті багатостороння дипломатія Великої Британії залишається важливим інструментом у реалізації зовнішньополітичних цілей держави. Вона відображає складний процес взаємодії з різними міжнародними акторами та адаптацію до змін, що відбуваються на світовій арені. Вивчення багатосторонньої дипломатії Сполученого Королівства є актуальним через її значний вплив на формування глобальної безпеки, розвиток торгівлі, просування демократичних цінностей та забезпечення сталого розвитку. Зокрема, Brexit став серйозним випробуванням для британської дипломатії, але також відкрив нові можливості для формування концепції «Global Britain» та зміцнення позицій країни на міжнародній арені.

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що багатостороння дипломатія Великої Британії значною мірою визначає її роль на міжнародній арені, особливо після Brexit та в умовах геополітичної нестабільності. Поглиблений аналіз цього явища дозволяє краще зрозуміти трансформаційні процеси у зовнішній політиці Сполученого Королівства та його вплив на світову дипломатію, безпеку та економічні відносини. Багатостороння дипломатія залишається важливим засобом реалізації стратегічних інтересів Британії, включаючи підтримку світової стабільності, просування демократичних цінностей та захист прав людини.

Метою цієї курсової роботи є аналіз становлення і розвитку багатосторонньої дипломатії Великої Британії, визначення сучасних викликів, з якими стикається британська дипломатія, а також оцінка її ролі у глобальному контексті після виходу з Європейського Союзу. Для досягнення мети були поставлені наступні завдання: дослідити етапи формування дипломатії Великої Британії; проаналізувати особливості національної моделі публічної та традиційної дипломатії; розглянути дипломатичну службу

Британії та її вплив через організації, такі як Британська Рада та ВВС; оцінити вплив Brexit на дипломатію Великої Британії та перспективи концепції «Global Britain»; дослідити основні проблеми функціонування дипломатичної служби в умовах геополітичної нестабільності.

Об'єктом дослідження є багатостороння дипломатія Великої Британії як частина її зовнішньої політики. Предметом дослідження є особливості розвитку багатосторонньої дипломатії Великої Британії у XXI столітті, включаючи її роль у міжнародних організаціях, співпрацю з країнами Співдружності та вплив на світову підтримку України в умовах війни.

Для виконання дослідження були використані різні методи: історичний метод для вивчення етапів формування дипломатії Великої Британії; метод аналізу та синтезу для оцінки сучасних аспектів дипломатичної діяльності; індукція та дедукція для визначення тенденцій розвитку багатосторонньої дипломатії; моделювання для оцінки впливу Brexit на дипломатичну діяльність Британії. Інформаційною базою дослідження стали наукові джерела, нормативно-правові документи, статистичні дані, а також публікації міжнародних організацій.

Практична цінність цієї роботи полягає у можливості використання її результатів для поглибленого розуміння трансформаційних процесів у зовнішній політиці Великої Британії, а також у підготовці до участі у наукових заходах, присвячених міжнародним відносинам та дипломатії.

Структура роботи складається з трьох розділів. Перший розділ присвячено історичним аспектам формування дипломатії Великої Британії та аналізу національної моделі публічної і традиційної дипломатії. У другому розділі розглядається дипломатична служба Сполученого Королівства, включаючи діяльність Британської Ради, ВВС та вплив на країни Співдружності. Третій розділ висвітлює сучасні проблеми дипломатичної служби Великої Британії, зокрема виклики після Brexit, геополітичну нестабільність та підтримку України в умовах війни.

Отже, робота спрямована на висвітлення унікального внеску Великої Британії у світову дипломатію та її здатності адаптуватися до нових викликів і можливостей у сучасному мінливому світі.

РОЗДІЛ 1 ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК ДИПЛОМАТІЇ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

1.1 Етапи формування дипломатії у Великій Британії

Основоположним об'єктом дипломатії в усіх країнах та епохах можна назвати підтримання міжнародних відносин на умовах взаємної ввічливості, поблажливості та самоконтролю, що ведуть до мінімуму виникнення причин міжнаціональних протиріч, фактичних уникнень або відкладень на невизначений термін непорозумінь, що можуть привести до війни.

Дипломатія Великої Британії історично є однією з найбільш впливових у світі, що значною мірою зумовлено її історією, як імперської держави та її членством в основних міжнародних організаціях, таких як ООН, НАТО, Європейський Союз (до 2020 року), G7 та G20. У загальному можна сказати, що британська дипломатія базується на принципах реалізму та прагматизму, та акцентується на національних інтересах, зокрема на захисті її економічних інтересів, безпеки та глобальному впливі.

Історично, Велика Британія підтримувала стабільний зовнішньополітичний курс, спрямований на збереження власної безпеки та економічного добробуту. У XIX-XX століттях вона відігравала роль світової імперії, розповсюджуючи ідеї демократії, прав людини та вільної торгівлі. Однак, після Другої світової війни відбулося зменшення впливу Британії як колоніальної держави і її дипломатія стала більш диверсифікованою. Основна увага приділялася підтримці міжнародного порядку [1].

В останні десятиліття ключовими аспектами британської дипломатії стали питання, що активно підривають світовий порядок. Такими елементами є підтримка міжнародної безпеки, боротьба з тероризмом, розповсюдження

демократичних цінностей, а також активна участь у міжнародних економічних ініціативах, таких як глобальна торгівля та боротьба зі зміною клімату.

Сучасна дипломатія Великої Британії зосереджена на відносинах з Європейським Союзом після Brexit, підтримці зв'язків зі США, а також зміцненні позицій у країнах Азії, Африки та Латинської Америки. Важливим напрямком залишається співпраця у сфері оборони та розвідки, зокрема через НАТО. Британія також активно підтримує програми гуманітарної допомоги, виступаючи за вирішення конфліктів мирним шляхом.

Дипломатія Великої Британії формувалася протягом століть, починаючи з часів англійських монархій і до сучасної ролі Великої Британії як одного з ключових міжнародних гравців.

У ранній період, тобто XV-XVIII століття, перші етапи британської дипломатії пов'язані з епохою Ренесансу, коли країни почали встановлювати постійні дипломатичні місії. У цей період дипломатія була тісно пов'язана з інтересами монархії та поширенням впливу через союзи та династичні шлюби. Ключовим моментом стало встановлення перших постійних представництв Великої Британії у таких країнах, як Франція та Іспанія.

У XIX столітті під час епохи імперії дипломатія Великої Британії значно розширилася через колоніальну експансію. Британська імперія прагнула захищати свої економічні та геополітичні інтереси по всьому світу, що відображалася в її дипломатичних зусиллях. Участь Британії в численних міжнародних угодах та договорах у тодішні часи була спрямована на зміцнення її позицій у хиткій світовій політиці [2].

Після Першої світової війни дипломатія Великої Британії фокусувалася на відновленні миру та стабільності у світі. Важливу роль відіграла її участь у створенні Ліги Націй, а згодом і у Організації Об'єднаних Націй. Уже після Другої світової війни Велика Британія намагалася підтримати свій вплив у світі, незважаючи на розпад її імперії, активно беручи участь у багатосторонніх організаціях та військових альянсах, таких як НАТО.

У часи Холодної війни дипломатія Великої Британії була спрямована на підтримку західних союзів проти комуністичних режимів. Це супроводжувалося, зокрема, вступом до Європейського економічного співтовариства у 1973 році, що ознаменувало початок тіснішої співпраці з Європою. Цей період також відзначився активною участю Британії в глобальних конфліктах та ініціативах, таких як Корейська війна та Фолклендський конфлікт.

Вихід Великої Британії з ЄС у 2020 році став ключовим моментом для британської дипломатії. Англія змістила свою увагу на «Глобальну Британію», або «Global Britain», де акцент робиться на розвитку двосторонніх відносин з країнами, що розташовані поза межами Європи, включаючи Азію та Сполучені Штати. Важливими напрямками у цей період стали питання безпеки, міжнародної торгівлі та боротьби зі зміною клімату.

Насправді, Brexit створив значну політичну невизначеність і напругу в дипломатичних колах. Британія все ще намагається адаптувати свою зовнішню політику до нових реалій без ЄС, зокрема у питаннях торгівлі, безпеки та регулювання. Це викликає суперечки всередині країни між різними політичними силами, що призводить до нестабільності у формуванні стратегічних рішень.

Внутрішня політична поляризація внаслідок Brexit впливає на дипломатію відсутністю консенсусу серед еліт і населення щодо зовнішньої політики. Вихід з ЄС також послаблює і позиції країни на міжнародній арені. Саме поляризація ускладнює вироблення єдиної зовнішньої політики, яка б єдино відображала інтереси всієї нації.

Таким чином, британська дипломатія розвивалася у відповідь на зміни у світовій політиці та виклики, з якими країна стикалася на різних етапах своєї історії. Сьогодні Велика Британія продовжує відігравати провідну роль на міжнародній арені, зокрема, беручи участь у міжнародних організаціях, підтримуючи глобальну безпеку та просуваючи свої національні інтереси [3].

Велика Британія намагається зберегти статус глобального гравця в умовах зміненої міжнародної політики. Але внутрішні проблеми, такі як економічні труднощі та соціальні виклики, можуть відволікати від зусиль підтримки цієї ролі на світовій арені. Окрім того, Британія зіткнулася з викликами у сфері управління своїм іміджем і впливом на міжнародну громадськість у світі, де зростає конкуренція за «м'яку силу» [4].

1.2 Національна модель традиційної та публічної дипломатії Великої Британії

Почнемо із загальних визначень понять традиційної та публічної дипломатії. Перша має на увазі офіційні відносини між урядами, що здійснюються через посольства та консульства, а також участь у міжнародних організаціях. У той час коли публічна дипломатія – це діяльність, спрямована на формування позитивного іміджу країни та встановлення культурних і соціальних зв'язків з іншими країнами, використовуючи медіа, культурні обміни та інші заходи.

Велика Британія зуміла набути унікальну модель публічної та традиційної дипломатії, що поєднує історичний досвід із сучасними методами впливу на міжнародну спільноту. Традиційна дипломатія Великої Британії опирається на мережу посольств і консульств по всьому світу, що дозволяє країні підтримувати двосторонні відносини та здійснювати політичний діалог на високому рівні. Британські дипломати активно беруть участь у перемовинах та забезпечують підтримку національних інтересів у міжнародних організаціях, таких як ООН, НАТО та Співдружність націй.

Публічна дипломатія, з однієї сторони, спрямована на формуванні позитивного іміджу Великої Британії за кордоном та зміцненні культурних й соціальних зв'язків з іншими країнами. Вище згадане включає організацію культурних заходів, підтримку програм обміну, використання медіа для поширення позиції Великої Британії та активне залучення громадян до дипломатичних ініціатив. Через Британську Раду (British Council) та інші

установи країна популяризує свою культуру, освіту та мову, що сприяє зміцненню її «м'якої сили» [5].

Узагалі, поняття «м'яка сила» — це концепція, яка означає здатність держави або організації впливати на інші країни чи народи без використання примусових засобів, таких як військова сила або економічний тиск. Такі дії досягаються через культурні, політичні та ціннісні аспекти, що приваблюють інших, а також через позитивний імідж країни. Термін «м'яка сила» був введений американським політологом Джозефом Наєм у 1990 році. За даними досліджень «Council on Foreign Relations», «м'яка сила» відіграє важливу роль у зміцненні відносин між країнами, допомагаючи досягати зовнішньополітичних цілей без використання тиску, санкцій чи інших видів агресивної сили [6].

Публічна дипломатія Великої Британії також виявляється через використання культурної дипломатії, яка включає підтримку британського мистецтва, театру та кіно на міжнародній арені. Це дозволяє зміцнити культурні зв'язки та показати багатство британської культурної спадщини. Крім того, Велика Британія активно залучається до міжнародних гуманітарних та освітніх ініціатив, сприяючи співпраці у сфері науки та освіти. Важливу роль відіграє також участь у глобальних спортивних подіях, таких як Олімпійські ігри та чемпіонати світу, які використовуються як платформа для демонстрації національних досягнень та залучення міжнародної аудиторії.

Міністерство закордонних справ, у справах Співдружності та розвитку Великої Британії (Foreign, Commonwealth & Development Office, далі FCDO) має багату історію, що розпочалася ще у XVIII столітті. Воно є ключовим органом уряду, що відповідає за зовнішню політику країни, дипломатичні відносини, допомогу в розвитку, а також підтримку Співдружності націй [7].

FCDO також застосовує підходи цифрової дипломатії, використовуючи соціальні мережі та онлайн-платформи для швидкої комунікації з міжнародною аудиторією та реагування на глобальні події. Поєднання

публічної та традиційної дипломатії дозволяє Великій Британії ефективно впливати на міжнародні процеси, просуваючи свої цінності та забезпечуючи національну безпеку.

Міністерство закордонних справ (Foreign Office) було засноване у 1782 році, коли Великобританія, переживаючи політичні та економічні зміни, прагнула більшої координації у своїх міжнародних справах. Вже у XIX столітті Британська імперія набула глобального впливу, тож її дипломатична мережа стрімко розширювалася, що вимагало створення централізованої структури для управління міжнародними справами. Це дало підстави для активної дипломатичної діяльності під керівництвом міністерства, особливо в часи колоніальної експансії Британії.

Після Другої світової війни зовнішня політика Британії суттєво змінилася. У 1968 році Міністерство закордонних справ злилося з Міністерством у справах Співдружності (Commonwealth Office), утворивши Міністерство закордонних справ та у справах Співдружності (Foreign and Commonwealth Office, FCO). Це об'єднання було відповіддю на швидкі зміни, що відбувалися в світовій політиці, і потребу в інтеграції британської зовнішньої політики з інтересами Співдружності [8].

У 2020 році Міністерство закордонних справ та Співдружності було об'єднане з Департаментом міжнародного розвитку (Department for International Development, DFID), утворивши FCDO. Це було частиною реформи прем'єр-міністра Бориса Джонсона, спрямованої на забезпечення більшої узгодженості між дипломатією і міжнародною допомогою.

Сьогодні FCDO виконує кілька важливих функцій. Відомство відповідає за реалізацію зовнішньої політики, підтримку дипломатичних відносин, а також захист інтересів британців за кордоном. Воно має дипломатичні місії у понад 170 країнах світу, що дозволяє Великій Британії підтримувати активну присутність на міжнародній арені [9].

Окрім того, FCDO займається питаннями допомоги в розвитку країн, що розвиваються, забезпечуючи фінансування програм боротьби з бідністю

та підтримки стійкого розвитку. Співдружність націй також залишається важливою частиною його діяльності. Відомство підтримує тісні зв'язки з 54 країнами-учасниками Співдружності, сприяючи спільним проектам, торгівлі та розвитку.

Міністерство закордонних справ, у справах Співдружності та розвитку має вагомую роль у формуванні зовнішньої політики Великої Британії, особливо після виходу країни з Європейського Союзу у 2020 році. Після Brexit, FCDO зосереджує увагу на налагодженні нових торговельних угод та зміцненні двосторонніх відносин з країнами Азії, Америки та Африки.

Серед ключових викликів FCDO є необхідність відповісти на глобальні загрози, такі як зміна клімату, конфлікти та гуманітарні кризи. Установа також відіграє важливу роль у підтримці миру та безпеки, представляючи Велику Британію у міжнародних організаціях, таких як ООН та НАТО.

РОЗДІЛ 2 ДИПЛОМАТИЧНА СЛУЖБА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ. БРИТАНСЬКА РАДА

2.1 Сучасна дипломатія країн Британської співдружності.

Британська Співдружність, також відома як Співдружність націй, являє собою добровільне об'єднання незалежних держав, багато з яких раніше були частинами Британської імперії. Ця унікальна міжнародна організація виникла внаслідок поступового розпаду колоніальної системи і трансформації імперії у сучасну асоціацію суверенних країн, об'єднаних спільними історичними зв'язками, цінностями та інтересами. Співдружність націй відіграє значну роль у розвитку дипломатичних відносин між її членами, сприяючи їх політичній, економічній і культурній взаємодії. Її основою є принципи демократії, верховенства права, захисту прав людини, економічного розвитку та мирного співіснування [10].

Ключовим дипломатичним елементом у діяльності Співдружності є спільні ініціативи щодо глобальних викликів, зокрема зміни клімату, забезпечення стабільності та безпеки, а також вирішення конфліктів через миротворчі місії. Дипломатія країн Співдружності націй ґрунтується на механізмах багатостороннього співробітництва, що виявляється через регулярні зустрічі голів урядів, міністерські форуми та роботу секретаріату Співдружності. У цьому контексті Велика Британія відіграє важливу роль як держава-засновниця і символічний лідер об'єднання, хоча сьогодні Співдружність функціонує на засадах рівноправності між усіма її членами. Сучасна дипломатія Співдружності зосереджена на питаннях глобальної економічної співпраці, сприяння розвитку країн-членів і вирішенні міжнародних проблем на основі партнерства. Таким чином, Британська Співдружність залишається важливим інструментом для здійснення багатосторонньої дипломатії та підтримки стабільності у міжнародних відносинах.

Економічна дипломатія є одним із ключових аспектів взаємодії країн Британської Співдружності, спрямованої на розвиток торговельно-економічних відносин між членами організації. Співдружність націй об'єднує 56 країн, які представляють різноманітні економічні системи, рівні розвитку та географічні регіони. Незважаючи на ці відмінності, країни Співдружності знаходять спільні інтереси у співпраці, зокрема у сферах торгівлі, інвестицій та економічного розвитку. За даними Світового банку, країни Співдружності забезпечують близько 14% світової економіки, що демонструє їхній значний вплив на міжнародну торгівлю та інвестиції.

Однією з важливих особливостей економічної дипломатії Співдружності є налагодження сприятливих умов для торгівлі між її членами. За інформацією Секретаріату Співдружності, торгівля між країнами-учасниками здійснюється на основі спільних стандартів, що полегшує обмін товарами та послугами. Окрім того, Співдружність пропонує так званий «Commonwealth advantage» — економічну перевагу у торгівлі між країнами-учасниками завдяки використанню спільної мови, подібних правових систем та регуляторних підходів, що знижує витрати на операції до 20% порівняно з не-членами Співдружності [11].

Економічна дипломатія також включає інвестиційні ініціативи, спрямовані на розвиток інфраструктури та підтримку малих і середніх підприємств. Країни Співдружності активно співпрацюють у питаннях інвестицій, особливо у тих сферах, де є потенціал для взаємного економічного зростання.

Після виходу Великобританії з Європейського Союзу економічна дипломатія у рамках Співдружності набула нового значення. Великобританія розширює свою роль у торгівлі з країнами Співдружності, активно укладаючи двосторонні угоди про вільну торгівлю з країнами-учасниками, зокрема з Канадою, Австралією та Індією. Це дозволяє компенсувати економічні втрати від зменшення доступу до ринку ЄС, одночасно сприяючи

зміцненню економічних зв'язків з країнами, які історично підтримували відносини з Великобританією через Співдружність .

Політична дипломатія Британської Співдружності відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності, просуванні демократичних цінностей та вирішенні міжнародних конфліктів. Співдружність націй функціонує на основі спільних політичних принципів, таких як демократія, верховенство закону, права людини та мирне вирішення конфліктів. Ці принципи були офіційно закріплені у Хартії Співдружності, прийнятій у 2013 році, яка стала основним документом, що регулює політичну взаємодію між країнами-учасниками [12].

Одним із ключових елементів політичної дипломатії Співдружності є регулярні зустрічі глав урядів, що проводяться в межах Форуму голів урядів Співдружності. Важливою складовою таких зустрічей є колективне прийняття рішень, яке базується на консенсусі, що дозволяє уникати конфліктів та сприяти співпраці на глобальному рівні. Співдружність часто виступає платформою для мирних переговорів і врегулювання суперечок між країнами-учасниками.

Політична дипломатія Співдружності також активно сприяє забезпеченню демократичних стандартів серед її членів. Країни-учасники зобов'язані дотримуватися принципів демократичного врядування, які включають прозорі вибори, верховенство права та захист прав людини. У випадках, коли країни-учасники порушують ці принципи, Співдружність може вживати дипломатичних заходів, включаючи призупинення членства або посилення міжнародного тиску на порушників. Наприклад, Зімбабве було виключено зі Співдружності у 2003 році через порушення прав людини та недемократичні дії уряду [13].

Крім того, Співдружність націй відіграє важливу роль у міжнародній миротворчій діяльності. Багато країн-учасників беруть участь у миротворчих операціях, організованих ООН, часто координуючи свої дії через механізми Співдружності. Такі спільні ініціативи сприяють підтриманню глобальної

безпеки, стабільності та миру. Політична дипломатія у цій сфері також проявляється через активну підтримку зусиль зі сприяння постконфліктному відновленню та стабілізації у регіонах, що постраждали від збройних конфліктів [14].

Питання безпеки, міграції та боротьби з тероризмом також є важливими аспектами політичної дипломатії Співдружності. Багато країн-учасників, зокрема ті, що стикаються з серйозними проблемами у сфері безпеки, активно співпрацюють у питаннях обміну розвідувальними даними та координації зусиль для боротьби з глобальними загрозами. Наприклад, країни Співдружності координують дії у боротьбі з міжнародним тероризмом, що є однією з основних сучасних загроз глобальній безпеці.

У дипломатії Британської Співдружності найважливішу роль відіграють кілька ключових країн, які мають значний політичний, економічний та дипломатичний вплив. Однією з таких країн є Велика Британія, яка, будучи засновницею Співдружності, зберігає важливий вплив на дипломатичні процеси всередині організації. Британія часто виступає ініціатором або координатором спільних дипломатичних заходів, а після виходу з ЄС активно розширює свої дипломатичні та торговельні зв'язки з країнами Співдружності, зокрема Австралією, Канадою та Індією.

Канада також відіграє важливу роль у дипломатії Співдружності, беручи активну участь у глобальних ініціативах, таких як міжнародні миротворчі місії та захист прав людини. Її значний економічний вплив забезпечує важливе місце у торговельних відносинах між країнами Співдружності, а політична дипломатія Канади сприяє просуванню демократичних стандартів. Подібну роль виконує Австралія, яка є ключовим гравцем у Тихоокеанському регіоні. Вона активно бере участь у питаннях регіональної безпеки та стабільності, що зміцнює її дипломатичні позиції у Співдружності.

Індія, як одна з найбільших країн Азії за чисельністю населення та потужна економічна держава, є важливим гравцем у розвитку співпраці

всередині Співдружності. Південно-Африканська Республіка (ПАР) відіграє основну роль в африканському регіоні, сприяючи політичній стабільності та економічному розвитку країн-членів на Африканському континенті.

Ці країни формують основу дипломатії Співдружності, активно залучені у глобальні процеси та сприяють розвитку співпраці між її учасниками, просуванню демократичних цінностей та вирішенню міжнародних конфліктів через миротворчі ініціативи.

2.2 Британська Рада та ВВС – унікальні інструменти «м'якої» дипломатії Сполученого Королівства у XXI ст.

Британська Рада, або British Council, є основною організацією, яка просуває культурну дипломатію Великобританії через освітні програми, мистецькі ініціативи та культурні обміни. Заснована у 1934 році, Британська Рада працює у понад 100 країнах світу, надаючи широкий спектр послуг, включаючи викладання англійської мови, організацію стипендіальних програм, розвиток мистецтва та підтримку наукових досліджень. Одним з основних напрямів діяльності Ради є сприяння взаєморозумінню між Великобританією та іншими країнами, що зміцнює міжнародні зв'язки та позитивно впливає на репутацію Сполученого Королівства [15].

Через підтримку освіти та культури Британська Рада сприяє розвитку «м'якої сили» Великобританії, оскільки просування англійської мови, британських цінностей та знань про культуру підвищує привабливість країни та створює довготривалі зв'язки з іншими державами. Це також допомагає Великобританії підтримувати вплив у колишніх колоніальних державах, що є частиною Британської Співдружності, де освітні програми Британської Ради є особливо поширеними.

У країнах Індії, Пакистану та Нігерії Британська Рада активно займається підтримкою та розвитком освітніх програм, особливо у викладанні англійської мови. Ці ініціативи спрямовані на покращення рівня освіти та зміцнення культурних зв'язків з Великобританією, сприяючи

довготривалим відносинам та позитивному ставленню до британської культури та цінностей.

Глобальна програма «Chevening Scholarships» – це стипендіальна програма підтримки від British Council надає можливість молодим лідерам з усього світу навчатися у Великобританії, що створює міцні культурні та дипломатичні зв'язки з багатьма країнами [16].

BBC (British Broadcasting Corporation) одна з найбільших і найвпливовіших медіа-корпорацій світу, відіграє вирішальну роль у просуванні м'якої дипломатії Великобританії через інформаційне мовлення. BBC, завдяки своїм міжнародним сервісам, таким як BBC World Service, транслює новини, освітні та культурні програми різними мовами для мільйонів слухачів і глядачів по всьому світу [17]. Ці програми мають значний вплив на міжнародну аудиторію, просуваючи британські стандарти об'єктивності та свободи преси, а також підвищуючи рівень поінформованості про події у Великобританії та у світі.

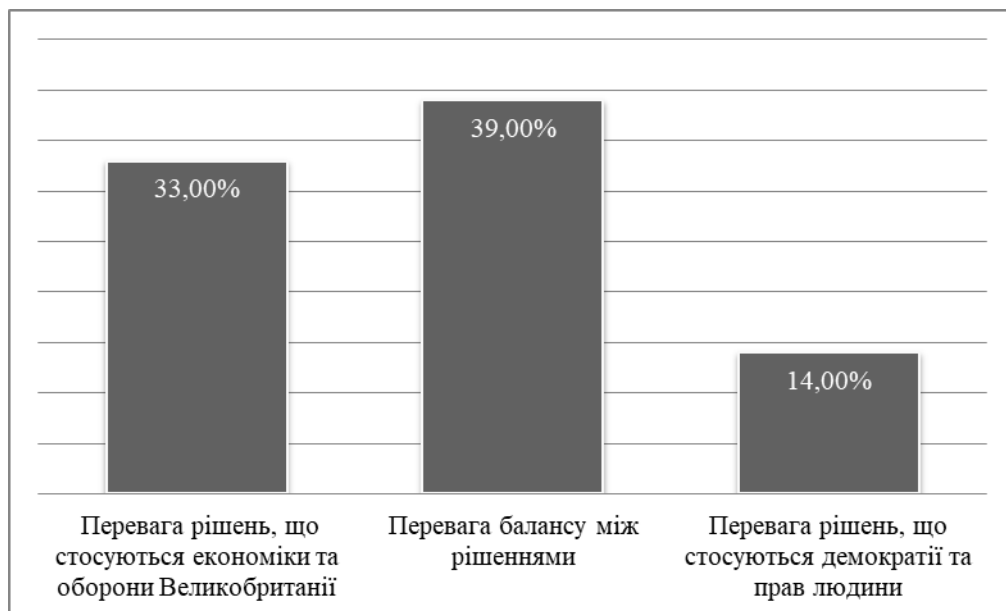
BBC виконує важливу функцію у боротьбі з дезінформацією, пропонуючи надійні джерела інформації в умовах глобальної нестабільності та інформаційних війн. Корпорація також сприяє поширенню британських культурних та політичних цінностей, допомагаючи зміцнювати довіру до Великобританії як до демократичної та стабільної країни. BBC має великий вплив у країнах, де вільна преса обмежена, і часто виступає основним джерелом об'єктивної інформації.

Під час революцій у Північній Африці та на Близькому Сході BBC Arabic надавало об'єктивну та неупереджену інформацію мільйонам слухачів, часто виступаючи як єдине джерело надійних новин у країнах із обмеженою свободою преси. Це сприяло формуванню позитивного іміджу Великобританії як захисниці свободи слова та демократичних цінностей.

У таких країнах, як Північна Корея, Іран та Китай, BBC World Service продовжує бути важливим джерелом неупередженої інформації. Це не тільки зміцнює репутацію Великобританії як демократичної держави, але й

просуває британські цінності свободи та прозорості [18]. Таким чином, Британська Рада та ВВС є важливими інструментами «м'якої» дипломатії Великобританії. Вони використовують культуру, освіту та інформаційні ресурси для формування позитивного іміджу країни, зміцнення міжнародної співпраці та підтримки глобального впливу Сполученого Королівства без необхідності застосування примусових заходів.

Ставлення британців до дипломатії їхньої країни є різноманітним і залежить від багатьох факторів, включаючи політичні події та зовнішню політику уряду. У 2021 році, близько 55% британців вважають, що Велика Британія має вагомую роль на міжнародній арені, але деякі критикують уряд за недостатнє використання м'якої сили та гуманітарної допомоги. Відповідно до опитування (див. рис. 2.2) майже 33% респондентів підтримують дипломатичні рішення, що стосуються саме економіки та підтримки оборонної здатності Великобританії. У той час коли близько 15% опитаних вважають пріоритетним напрямом з підтримання демократії та прав людини. Усе ж переважна більшість британців вважає, що баланс між цими сферами є найкращим рішенням [19].

Рис.2.2 Якими рішеннями має керуватися Велика Британія у зовнішній політиці?

Джерело: [19]

Інше опитування, проведене «Chatham House» у 2022 році, показало, що 47% британців вважають, що дипломатія має зосередитися на підтримці рішень, що стосуються торговельних угод задля підтримання економічної стабільності та рівноваги після Brexit [20].

2.3 Роль дипломатії Великої Британії у міжнародних організаціях

Упевнено можна заявити, що Велика Британія, як одна з провідних держав світу, відіграє важливу роль у діяльності численних міжнародних організацій. Її дипломатична участь у цих структурах визначається історичною спадщиною, економічним впливом та прагненням підтримувати міжнародну стабільність. Ця доповідь розглядає роль Великої Британії у ключових міжнародних організаціях, таких як Організація Об'єднаних Націй (ООН), НАТО, Європейський Союз (ЄС), Співдружність націй та Світова організація торгівлі (СОТ).

Британія є постійним членом Ради Безпеки ООН, що надає їй можливість здійснювати значний вплив на рішення, що стосуються міжнародного миру та безпеки. Лондон активно підтримує резолюції щодо вирішення конфліктів, боротьби з тероризмом, забезпечення прав людини, а також реалізації глобальних цілей сталого розвитку. Британська дипломатія відіграє важливу роль у процесі медіації між країнами та сприяє проведенню мирних переговорів, зокрема в таких кризових регіонах, як Сирія, Ємен та Африка.

Важливою складовою діяльності Британії в ООН є також підтримка ініціатив щодо зміни клімату. У 2021 році Велика Британія була співорганізатором Конференції ООН зі зміни клімату (COP26) у Глазго, де активно просувала необхідність скорочення викидів парникових газів та досягнення вуглецевої нейтральності до середини століття [21].

Як один із засновників НАТО, Велика Британія є ключовим союзником у забезпеченні безпеки євроатлантичного регіону. Британська дипломатія у цій організації спрямована на зміцнення колективної оборони та стримування загроз, зокрема з боку Росії. Після початку війни в Україні у 2022 році

Лондон став одним із найактивніших прихильників зміцнення східного флангу НАТО, надаючи військову та фінансову підтримку країнам-союзникам [22].

Британські дипломати також беруть участь у переговорах щодо розширення НАТО, підтримуючи інтеграцію нових членів, таких як Фінляндія та Швеція. Важливим аспектом є участь британських збройних сил у міжнародних навчаннях і миротворчих місіях, що забезпечує згуртованість Альянсу та готовність реагувати на нові виклики.

Відповідно до дослідження Ipsos у 2023 році, більшість британців підтримують участь Великої Британії у міжнародних організаціях, таких як ООН, НАТО, Співдружність націй та інші, вбачаючи в цьому можливість зміцнення міжнародного авторитету країни та забезпечення глобальної безпеки [23].

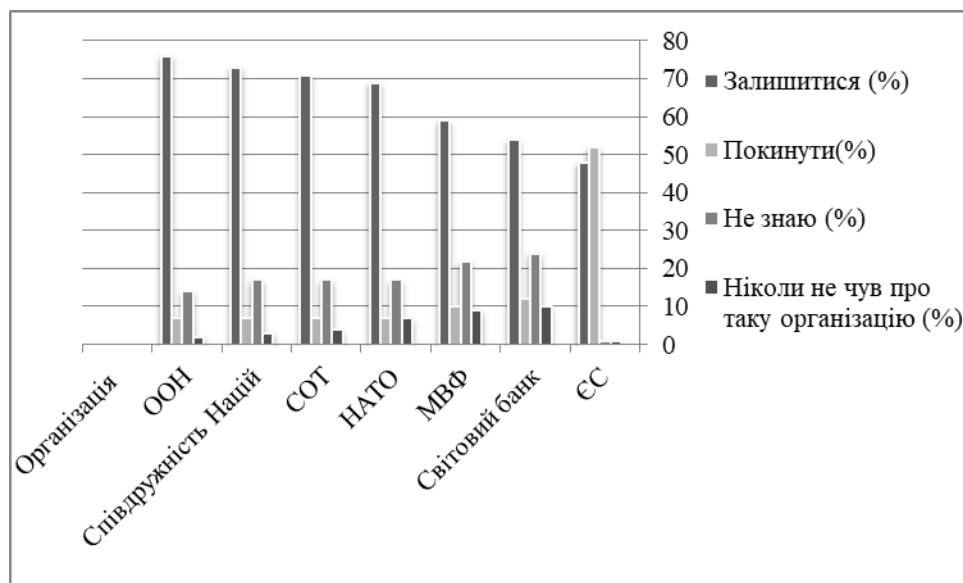

Рис. 2.3 Опитування британців щодо участі у міжнародних організаціях

Джерело: [23].

Велика Британія є активним учасником Великої сімки (G7) та Великої двадцятки (G20), що дозволяє їй брати участь у формуванні глобальної економічної політики. Британські дипломати використовують ці форуми для просування інтересів країни у сферах торгівлі, фінансової стабільності, подолання наслідків пандемії COVID-19 та зміни клімату. У рамках

головування в G7 у 2021 році Велика Британія акцентувала увагу на питаннях боротьби з глобальними пандеміями, економічного відновлення та підтримки країн, що розвиваються [24].

AUKUS – це тристороннє оборонне партнерство, створене у 2021 році між Австралією, Великою Британією та Сполученими Штатами, метою якого є зміцнення безпеки в Індо-Тихоокеанському регіоні. Велика Британія відіграє ключову роль у цьому альянсі, беручи участь у передачі ядерних технологій для побудови підводних човнів Австралії, що значно підвищить обороноздатність регіону [25]. Крім ядерних технологій, співпраця передбачає обмін передовими технологіями у сфері штучного інтелекту, квантових технологій, кібербезпеки та підводних систем, де Велика Британія має значний досвід.

Участь Великої Британії в AUKUS є частиною її стратегії «Global Britain», яка спрямована на розширення геополітичного впливу після виходу країни з ЄС. Співпраця з Австралією та США дозволяє Великій Британії зміцнити свої оборонні зв'язки та продемонструвати готовність брати участь у міжнародних ініціативах, спрямованих на забезпечення стабільності та безпеки у стратегічно важливих регіонах світу.

Одним із головних завдань альянсу є підтримка свободи навігації та дотримання міжнародного права в Індо-Тихоокеанському регіоні. Це має на меті стримувати вплив тих країн, які прагнуть посилити контроль над цим важливим регіоном. AUKUS також є важливим геополітичним сигналом, що демонструє повернення Великої Британії до активної ролі на світовій арені, зокрема в оборонній сфері [26].

Рішення Великої Британії вступити до AUKUS було підтримано багатьма західними країнами, проте викликало критику з боку Китаю, який вважає альянс загрозою своєму впливу в регіоні. Крім того, Франція висловила своє невдоволення через втрату контракту на постачання підводних човнів Австралії на користь нової угоди в рамках AUKUS.

Тож, роль дипломатії Великої Британії у міжнародних організаціях є надзвичайно важливою та вирішальною для забезпечення національних інтересів країни та підтримки глобальної стабільності. Активна участь у ООН, НАТО, Співдружності націй, G7 та G20 дозволяє Лондону впливати на міжнародну політику, сприяти мирному вирішенню конфліктів, забезпечувати колективну безпеку та просувати цінності демократії та прав людини. Незважаючи на виклики, пов'язані з виходом з ЄС, Велика Британія продовжує залишатися важливим гравцем на міжнародній арені завдяки своїй дипломатичній активності та готовності співпрацювати з партнерами у вирішенні глобальних проблем.

РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДИПЛОМАТІЇ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ПІСЛЯ BREXIT ТА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ ГЕОПОЛІТИКИ

3.1 Вплив Brexit на глобальну дипломатію Великої Британії. Перспективи концепції «Global Britain»

Після виходу Великої Британії з Європейського Союзу зовнішня політична дипломатія Великої Британії зазнала важливих змін. Ці зміни відобразились на позиціях Великої Британії щодо глобальних питань, її співпраці з другими державами, а також на її власній дипломатичній присутності в різних регіонах світу.

Опитування британців проведене «Henry Jackson Society», результати якого зображені на рис.3.1, показує, що більше половини респондентів вважають Brexit однією з найважливіших міжнародних проблем. Імміграція, міжнародний тероризм і зміна клімату також вважаються важливими – у той час питання, такі як війни і територіальні спори не мають такого великого значення для британців [27].

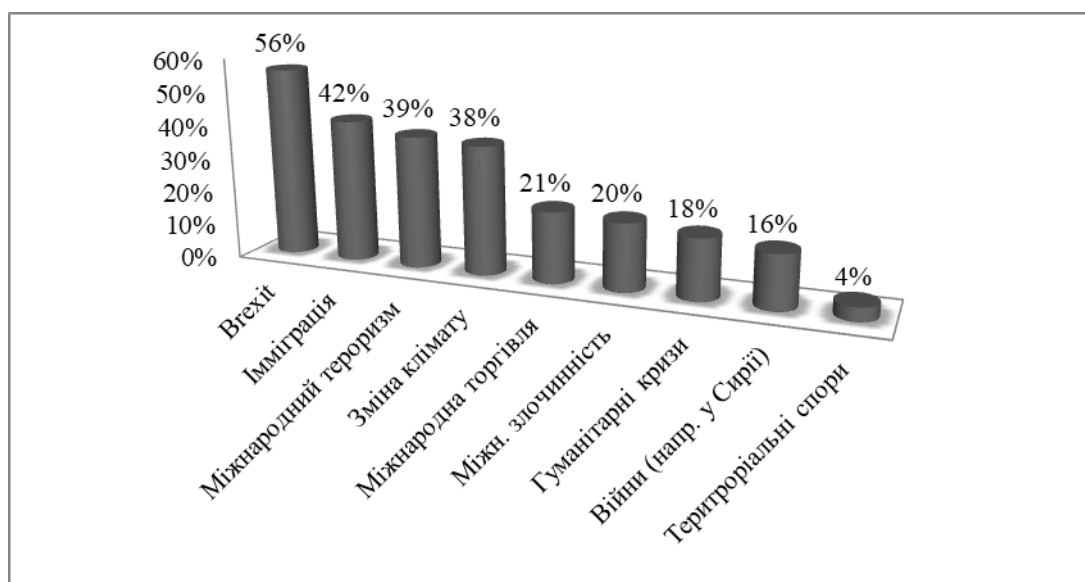

Рис. 3.1 Які з нижче поданих міжнародних питань для вас є важливими? (Оберіть 3)

Джерело: [27]

Не дивно, що Brexit розглядався як одна з найважливіших міжнародних проблем. Однак, враховуючи як широке висвітлення в ЗМІ, так і той факт, що Brexit охоплює низку питань зовнішньої політики, кількість людей, які вибрали Brexit як одну з трьох головних тем, була напрочуд низькою. Дійсно, для 46 відсотків британської громадськості існують більш гострі міжнародні проблеми, ніж Brexit. Це підсилює наратив про те, що, незважаючи на те, що «правильний» Brexit залишається пріоритетом зовнішньої політики Великої Британії на найближчі роки, існує значна громадська підтримка того, щоб Великобританія зосередилася на інших питаннях.

Однією з головних змін у політиці Великої Британії стало становище щодо її глобальної ролі та членства в різних міжнародних організаціях. З метою заповнити вакуум, створений виходом з ЄС, Британія розвиває нові партнерства з державами за межами Європи. Особливої уваги приділяється партнерству з США, Австралією та Індією в рамках ініціативи «Global Britain» [28].

Як зазначалося раніше, важливою складовою у новій політиці багатосторонньої дипломатії є розширення зони впливу на Індо-Тихоокеанський регіон. Британія заявила про своє приєднання до Блоку AUKUS (Австралія-Британія-США), що має на меті захист інтересів в Тихоокеанському регіоні.

Окрім цього, вихід з ЄС викликав необхідність перегляду торговельних угод. Велика Британія активно підписує білатеральні торговельні угоди з ключовими партнерами в Азії та Америці, що покликані замінити торгівлю з ЄС. Однією з найбільших угод стала угода з Японією, яка була підписана незабаром після Brexit [29].

Оборонна співпраця також стала важливою галуззю змін. Британія залишається важливим учасником НАТО, та вона поглиблює співпрацю з Європейським союзом у рамках спільних безпекових проєктів та оборонних підходів

Таким чином, зміни у зовнішній політичній дипломатії Великої Британії після Brexit були широкомасштабними. Вихід з ЄС надав Британії нові можливості та виклики, стимулюючи перегляд торговельних угод, глобальне переорієнтування та зміни в підході до безпеки і дипломатії.

Концепція «Global Britain» була розроблена урядом Великої Британії для переосмислення її міжнародної ролі після виходу з Європейського Союзу. Основним стратегічним документом, який висвітлює цю концепцію, є «Глобальна Британія у вік конкуренції: комплексний огляд політики у сфері безпеки, оборони, розвитку і зовнішньої політики», опублікований у березні 2021 року. Цей документ визначає бачення Великої Британії на наступне десятиліття та окреслює головні пріоритети у сфері безпеки, оборони, дипломатії та розвитку [30].

Беручи активну участь у міжнародному порядку, Велика Британія прагне залишатися ключовим гравцем у підтримці міжнародного порядку, в якому процвітають відкриті суспільства та економіки. Вона буде співпрацювати з країнами, які поділяють її цінності, та захищати глобальні норми, включаючи права людини.

У інноваціях у науці та технологіях Британія має намір стати супердержавою у сфері «м'якої сили» та використовувати їх для зміцнення національного процвітання та стратегічної переваги. Її зусилля будуть зосереджені на розвитку можливостей у сферах кібербезпеки, космосу, штучного інтелекту та інших передових технологій.

Як морська торговельна нація, Великобританія прагне бути глобальним чемпіоном вільної та справедливої торгівлі, захищаючи відкритість своєї економіки від корупції, маніпуляцій та експлуатації.

На міжнародній арені Британія активно підтримуватиме боротьбу зі змінами клімату та захист біорізноманіття. Вона прагне об'єднувати зусилля міжнародного співтовариства у боротьбі з глобальними екологічними викликами.

У документі «Глобальна Британія у вік конкуренції: комплексний огляд політики у сфері безпеки, оборони, розвитку і зовнішньої політики» підкреслено зобов'язання Великої Британії залишатися важливим гравцем у сфері безпеки та оборони. Передбачено модернізацію збройних сил, інтеграцію нових технологій, таких як штучний інтелект та наступальні кібероперації. Також акцент зроблено на так званому «нахилі до Індо-Тихоокеанського регіону», визнаючи його зростаючу геополітичну та економічну важливість до 2030 року [31].

Британія продовжить відігравати провідну роль у питаннях безпеки, дипломатії, врегулювання конфліктів і скорочення бідності, сприяючи колективним діям з партнерами. Сполучені Штати залишаються найбільш важливим стратегічним союзником Британії, а НАТО залишатиметься основою колективної безпеки.

Концепція «Global Britain» спрямована на те, щоб зміцнити міжнародну позицію Великої Британії як країни, що активно захищає інтереси відкритих суспільств, глобальної торгівлі та міжнародної безпеки, а також використовує свої збройні сили та дипломатію для забезпечення стабільності у світі.

3.2 Основні проблеми функціонування британської дипломатичної служби в умовах геополітичної нестабільності.

Британська дипломатична служба стикається з низкою серйозних викликів, що виникають в умовах зростаючої глобальної нестабільності. Геополітична ситуація після Brexit, конфлікти в Україні, зміни клімату та загрози з боку великих держав, таких як Китай і Росія, створюють додаткові проблеми для британської дипломатії. Сучасна зовнішньополітична діяльність Великобританії повинна бути гнучкою і водночас спрямованою на забезпечення національних інтересів у мінливому світі.

Однією з найбільших проблем, з якою стикається британська дипломатична служба, є необхідність швидкої реакції на постійно змінювану глобальну політичну ситуацію. Великобританія підтримує активну

дипломатичну діяльність у контексті війни в Україні та інших конфліктів, таких як загострення ситуації на Близькому Сході [31]. Однак ці виклики вимагають ресурсів, координації і чіткого стратегічного підходу до зовнішньої політики. Розвиток технологій, зокрема кіберзагроз і цифрових інформаційних атак, також став новим викликом для дипломатії, що потребує додаткових інвестицій у сферу безпеки та інновацій.

Станом на 2023 рік, Великобританія вже відчула на собі наслідки війни в Україні через зростання цін на енергоносії та перебої у глобальних ланцюгах поставок, що призвело до збільшення витрат і погіршення економічних умов у країні. Це змусило уряд вдаватися до активної дипломатії для пошуку нових енергетичних партнерів та рішень щодо зміцнення національної енергетичної безпеки.

Зважаючи на поточний стан економіки Великобританії, британська дипломатична служба стикається з фінансовими обмеженнями. Незважаючи на збільшення фінансування оборонного сектору, дипломатія також вимагає додаткових ресурсів для ефективної роботи в умовах глобальних викликів. Однак обмежене зростання ВВП, високий рівень державного боргу та тиск на державні служби обмежують можливості уряду спрямувати достатньо коштів на дипломатичні потреби. У найближчі роки дипломатична служба повинна буде адаптувати свою діяльність під скорочений бюджет, зберігаючи при цьому високий рівень впливу на міжнародній арені [32].

Великобританія стикається з складними відносинами з великими державами, зокрема США, ЄС і Китаєм. Загострення конкуренції між Китаєм та США створює для Великобританії потребу у пошуку дипломатичного балансу між цими двома гравцями. Британські дипломати повинні не тільки зберігати міцні відносини з Вашингтоном, але й одночасно вести обережну політику щодо Китаю, щоб зберегти стабільність і власні економічні інтереси у Південно-Східній Азії.

Крім того, після Brexit Великобританія повинна відновити свої відносини з ЄС, зокрема у контексті співпраці у питаннях безпеки та

економіки. Політика, спрямована на зміцнення євроатлантичних відносин та пошук нових можливостей для співпраці з країнами Індो-Тихоокеанського регіону, також стане важливою частиною дипломатичної стратегії країни.

Окрім політичних викликів, майбутнє британської дипломатії залежить від інновацій та технологічного прогресу. Зокрема, акцент на розвиток штучного інтелекту, кібербезпеки та інвестицій у науку є важливими для підтримки дипломатичної присутності Великобританії на світовій арені. Звіт про Оновлений огляд зовнішньої політики 2023 року зазначає, що одним із пріоритетів дипломатії буде забезпечення «стійкості через інновації» — це стосується як зовнішньої політики, так і захисту національних інтересів [33].

Підсумовуючи основні проблеми, з якими стикається британська дипломатична служба в умовах геополітичної нестабільності, можемо сказати, що вони включають зростаючі виклики з боку великих держав, брак фінансових ресурсів та необхідність адаптуватися до змін у світовій політичній системі. Однак завдяки акценту на інноваціях, технологіях та зміцненню дипломатичних зв'язків з Європою та країнами Індо-Тихоокеанського регіону, Великобританія має всі шанси зберегти свою дипломатичну силу та вплив на міжнародній арені. Сучасна дипломатія вимагає від Великобританії не лише швидкої реакції на конфлікти та кризи, але й стратегічного підходу до співпраці з партнерами, що сприятиме довготривалому успіху країни.

3.3 Вплив британської дипломатії на світову підтримку України в умовах війни

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року Великобританія стала однією з ключових країн, які активно підтримали Україну на дипломатичному, військовому та гуманітарному рівнях. Роль британської дипломатії в глобальній підтримці України є надзвичайно важливою, і це проявляється у кількох основних аспектах: координація міжнародної підтримки, допомога Україні на політичному та

економічному фронтах, а також активна участь у миротворчих та реконструкційних процесах.

Одним із ключових внесків Великобританії є надання військової допомоги Україні. Станом на 2023 рік Великобританія виділила понад 7,8 мільярдів фунтів стерлінгів на військову підтримку, включаючи постачання ракетних систем, протитанкових засобів та бойових танків «Challenger 2». Крім того, було підготовлено понад 47 000 українських військовослужбовців у рамках операції «ІНТЕРФЛЕКС». Це дозволило Україні значно підвищити свою обороноздатність та ефективно чинити опір російській агресії. Британія також активно координує міжнародні військові ініціативи, що включають залучення інших країн до постачання важкої техніки, наприклад, бойових літаків «F-16», разом із Нідерландами та іншими партнерами [34].

На політичному фронті британська дипломатія працює над посиленням міжнародного консенсусу щодо підтримки України. Велика Британія відіграє активну роль у групі G7, де обговорюються стратегічні підходи до підтримки України як на полі бою, так і в питаннях економічної стабільності. Одним із важливих аспектів є співпраця з міжнародними фінансовими установами, такими як Світовий банк та Міжнародний валютний фонд, для забезпечення економічної стійкості України під час війни та у процесі її післявоєнної відбудови. Британія надала Україні понад 4,1 мільярда фунтів стерлінгів у вигляді фінансових гарантій для стабілізації української економіки, підтримки державних послуг та реконструкції [35].

Крім того, в червні 2023 року Великобританія провела Конференцію з відновлення України, яка зібрала понад 60 мільярдів доларів для фінансування проєктів з реконструкції країни після завершення війни. Британські дипломати активно залучають інші країни та міжнародні організації до участі в реконструкції України, що включає інфраструктурні та енергетичні проєкти. Такі заходи спрямовані на створення умов для інвестицій та відновлення української економіки після війни .

Великобританія також була одним із лідерів у запровадженні жорстких санкцій проти Росії. Ці санкції включають блокування активів російських олігархів, заморожування банківських рахунків і обмеження експорту до Росії ключових технологій. Загалом, британські санкції разом із санкціями США та ЄС позбавили Росію понад 400 мільярдів доларів доходів, що значно ускладнило її військові операції в Україні.

Крім військової та економічної підтримки, Велика Британія активно допомагає Україні гуманітарно. Було виділено понад 457 мільйонів фунтів стерлінгів для надання допомоги найбільш вразливим верствам населення України, включаючи постачання медикаментів, продуктів харчування та організацію тимчасових житлових умов для внутрішньо переміщених осіб [36].

Велика Британія відіграє критично важливу роль у міжнародній підтримці України під час війни. Завдяки своїй дипломатичній активності Лондон зміг не лише забезпечити військову, економічну та гуманітарну допомогу, але й об'єднати міжнародну спільноту для боротьби з російською агресією. Британська дипломатія ефективно працює як на полі бою, так і за його межами, забезпечуючи підтримку України на міжнародній арені. Цей внесок не лише посилює позиції України у війні, але й підкреслює провідну роль Великобританії у збереженні світового порядку та безпеки .

Британці загалом виявляють значну підтримку України та українських мігрантів у зв'язку з війною. Після початку російського вторгнення уряд Великобританії створив спеціальні візові програми для українців — «Ukraine Family Scheme» та «Ukraine Sponsorship Scheme». За даними на липень 2024 року, до Великобританії прибуло близько 210 000 українських біженців, і приблизно 160 000 залишаються у країні. Ці цифри свідчать про масштабну підтримку на урядовому рівні, хоча не всі біженці залишаються на тривалий час, і частина з них повертається додому або переїжджає до інших країн [37].

Опитування показують, що ставлення британців до українських мігрантів є позитивним. Понад 70% громадян Великобританії погоджуються з

тим, що українцям, які рятуються від війни, слід надати притулок у країні. Це значно вищий рівень підтримки, ніж, наприклад, для афганських біженців (лише 50%). Таке ставлення може бути пов'язане з близькістю України до Європи, увагою ЗМІ до конфлікту та відчуттям «культурної близькості» між британцями й українцями.

Попри теплий прийом, існують і виклики. Хоча багато українських біженців успішно інтегрувалися у британське суспільство, знаходячи роботу або орендуючи житло, деякі стикаються з труднощами, такими як нестача доступного житла та бюрократичні перепони щодо працевлаштування. Тим не менше, загальна тенденція показує, що британці відкриті до підтримки українців як на державному, так і на особистому рівні [38].

ВИСНОВКИ

Дослідження багатосторонньої дипломатії Великої Британії показало, що історичний досвід і сучасні виклики сформували унікальну систему дипломатичних інструментів, які дозволяють країні зберігати вагому роль на міжнародній арені. У роботі було виконано всі завдання, визначені у вступі, що дозволяє підвести підсумки по кожному з розділів і зробити чіткі висновки щодо досягнення поставленої мети.

У першому розділі роботи було детально проаналізовано розвиток дипломатії Великої Британії, починаючи з класичних етапів її становлення до сучасних моделей. Особливо значущими є висновки щодо еволюції національної дипломатичної школи, яка вдало поєднує традиційні цінності та інноваційні підходи. Це підтверджує, що дипломатія Великої Британії завжди була спрямована на побудову ефективних міжнародних відносин.

Другий розділ дозволив розкрити значення інституцій «м'якої сили», таких як Британська Рада та ВВС, для забезпечення міжнародного впливу країни. Використання культурної дипломатії та інформаційних ресурсів підсилює традиційні дипломатичні методи, дозволяючи країні залишатися активним гравцем у світовій політиці. Також було висвітлено важливість Британської співдружності як регіональної структури для зміцнення зв'язків між колишніми колоніями та підтримки дипломатичної присутності Британії в різних частинах світу.

У третьому розділі було проаналізовано нові виклики, з якими стикається британська дипломатія після Brexit. Концепція «Global Britain», яку було розглянуто у цьому розділі, підкреслює намагання Великобританії знайти нові можливості на світовій арені поза межами Європейського Союзу. Виявлено також, що значним викликом для дипломатичної служби залишається геополітична нестабільність, що вимагає адаптації до нових

умов. Водночас, було доведено активну роль Британії у підтримці України, яка стала важливим елементом багатосторонньої дипломатії країни на тлі глобальних конфліктів.

Багатостороння дипломатія Великої Британії характеризується активною участю в міжнародних організаціях, таких як ООН, НАТО, G7 та G-20. Велика Британія зосереджена на зміцненні колективної безпеки, підтримці глобальної торгівлі та вирішенні кліматичних змін. Вона також бере участь у миротворчих місіях і гуманітарній допомозі, просуваючи права людини і демократичні цінності. Попри вихід з ЄС, Велика Британія зберігає значний вплив у міжнародній політиці через глобальні альянси, економічні зв'язки та дипломатичні ініціативи.

Отже, результати дослідження підтверджують, що Великобританія продовжує зберігати сильні позиції на міжнародній арені завдяки гнучкому підходу до дипломатії, поєднанню традиційних та сучасних методів, а також активному використанню «м'якої сили». Всі завдання дослідження були виконані, а мета — аналіз багатосторонньої дипломатії Великої Британії в умовах сучасних викликів — досягнута.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. The diplomacy of «Global Britain»: settling, safeguarding and seeking status. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-023-00489-x> (дата звернення 15.10.24)
2. The Story of British Diplomacy. URL: https://www.culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/public_diplomacy/Story_Of_British_Diplomacy.pdf (дата звернення 15.10.24)
3. Origins and Evolution of Diplomacy URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-95525-4_3
4. British Public Diplomacy and Soft Power. Chapter 1. Introduction: Diplomacy Re-imagined. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-43240-3> (дата звернення 15.10.24)
5. Традиційна та публічна дипломатія. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/484/1/trad_ta_publ_dyplo_matiia.pdf. (дата звернення 15.10.24)
6. What is Soft Power? URL: <https://education.cfr.org/learn/reading/what-soft-power>. (дата звернення 15.10.24)
7. Foreign, Commonwealth & Development Office. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/foreign-commonwealth-development-office>. (дата звернення 17.10.24)
8. History of the Foreign & Commonwealth Office. URL: <https://www.gov.uk/government/history/fco>. (дата звернення 17.10.24)
9. Boris Johnson: UK needs ‘ambitious vision’ for post-Brexit role. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-53062858>. (дата звернення 17.10.24)
10. About Us - Commonwealth. URL: <https://thecommonwealth.org/about-us>. (дата звернення 17.10.24)
11. Record Highs in Commonwealth Trade and Investment – Commonwealth Trade Review 2024. URL:

<https://thecommonwealth.org/news/record-highs-commonwealth-trade-and-investment-2024-commonwealth-trade-review>. (дата звернення 22.10.24)

12. The Commonwealth Charter. URL: <https://thecommonwealth.org/charter>. (дата звернення 22.10.24)

13. Zimbabwe quits the Commonwealth. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/news/story/2003/12/031208_zimbabwe_quits. (дата звернення 22.10.24)

14. United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland – UN75 Commemoration. URL: <https://www.un.org/en/un75/commemoration/united-kingdom-great-britain-and-northern-ireland>. (дата звернення 22.10.24)

15. How We Work – British Council. URL: <https://www.britishcouncil.org/about-us/how-we-work>. (дата звернення 22.10.24)

16. Chevening Scholarships. URL: <https://www.chevening.org/scholarships/>. (дата звернення 22.10.24)

17. BBC. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/bbc>. (дата звернення 22.10.24)

18. Boris Johnson: UK needs ‘ambitious vision’ for post-Brexit role. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-53062858>. (дата звернення 22.10.24)

19. Behind Global Britain: Public Opinion on the UK's Role in the World. URL: <https://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2019/04/Behind-Global-Britain-Public-Opinion-on-the-UKs-Role-in-the-World.pdf>. (дата звернення 23.10.24)

20. Three Foreign Policy Priorities for the UK. URL: <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2024-05/2024-05-14-three-foreign-policy-priorities-uk-osullivan-maddox.pdf>. (дата звернення 23.10.24)

21. Climate Change – United Nations. URL: <https://www.un.org/en/global-issues/climate-change>. (дата звернення 23.10.24)

22. UK to Stand with Ukraine for as Long as It Takes – PM to Tell NATO. URL: <https://www.gov.uk/government/news/uk-to-stand-with-ukraine-for-as-long-as-it-takes-pm-to-tell-nato>. (дата звернення 23.10.24)

23. Unbound: British Future Immigration Tracker 2023 Charts. URL: <https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2023-09/unbound-british-future-immigration-tracker-2023-charts.pdf>. (дата звернення 23.10.24)
24. G7 UK 2021. URL: <https://www.gov.uk/government/topical-events/g7-uk-2021>. (дата звернення 23.10.24)
25. AUKUS. URL: <https://www.defense.gov/Spotlights/AUKUS/>. (дата звернення 23.10.24)
26. UK Firm Appointed to Build Australian AUKUS Submarines. URL: <https://www.gov.uk/government/news/uk-firm-appointed-to-build-australian-aukus-submarines>. (дата звернення 23.10.24)
27. Behind Global Britain: Public Opinion on the UK's Role in the World. URL: <https://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2019/04/Behind-Global-Britain-Public-Opinion-on-the-UKs-Role-in-the-World.pdf>. (дата звернення 23.10.24)
28. Global Britain in a Competitive Age: The Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/global-britain-in-a-competitive-age-the-integrated-review-of-security-defence-development-and-foreign-policy>. (дата звернення 23.10.24)
29. The UK's Economic Recovery from COVID-19. URL: <https://www.bbc.com/news/business-54654814>. (дата звернення 23.10.24)
30. The UK Labour Market: Recovery and Outlook. URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9170/>. (дата звернення 20.10.24)
31. What is the Biggest Challenge Facing the UK in 2024?. URL: <https://www.geostrategy.org.uk/britains-world/what-is-the-biggest-challenge-facing-the-uk-in-2024>. (дата звернення 20.10.24)
32. Three Foreign Policy Priorities for the Next UK Government. URL: <https://www.chathamhouse.org/2024/05/three-foreign-policy-priorities-next-uk-government>. (дата звернення 20.10.24)

33. Integrated Review Refresh 2023. URL: <https://bfpg.co.uk/2023/03/integrated-review-refresh/>. (дата звернення 20.10.24)
34. UK Support to Ukraine Factsheet. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/uk-support-to-ukraine-factsheet/uk-support-to-ukraine-factsheet>. (дата звернення 20.10.24)
35. UK-Ukraine Development Partnership Summary. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/uk-ukraine-development-partnership-summary/3bc6ef67-516e-4588-a7df-5e37c4325495>. (дата звернення 20.10.24)
36. UK to Galvanise Support for Ukraine's Recovery at OECD Meetings. URL: <https://www.gov.uk/government/news/uk-to-galvanise-support-for-ukraines-recovery-at-oecd-meetings>. (дата звернення 23.10.24)
37. The Role of the UK in Ukraine Reconstruction. URL: <https://bfpg.co.uk/2022/07/uk-role-ukraine-reconstruction>. (дата звернення 23.10.24)
38. Ukrainian Migration to the UK. URL: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/ukrainian-migration-to-the-uk>. (дата звернення 23.10.24)